

Q.3 Answer any **TWO** of the following: (12)

- a) What is meant by Liberty? Explain its importance.
- b) Discuss, the main characteristics of Empirical approach to the study of Political Theory.
- c) Explain importance of Political Theory.

Q.4 Critically evaluate Idealist theory of the State. (12)

OR

Define, the concept Equality, explain relationship between Liberty and Equality.

Q.5 Write short notes on any **THREE** of the following: (12)

- a) The negative concept of Liberty.
- b) Civil Liberty
- c) 'Will and not the Force is the basis of state', explain this statement.
- d) Explain the term Political Theory.
- e) Basic principles of Marxist theory of the State.

* * * *

मराठी रुपांतर

सूचना:

- १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
- २) उजवीकडील अंक गुणांचा निर्देश करतात.

प्र.१ अ) खालील पर्याय निवडून योग्य उत्तर लिहा. (०६)

- १) खालीलपैकी कोणत्या राजकीय विचारवंताने सकारात्मक स्वातंत्र्य संकल्पनेचा पुरस्कार केलेला आहे?
अ) मार्क्स
ब) डार्विन
क) स्पेन्सर
ड) टी.एच्. ग्रीन
- २) उदारमतवादाचे प्रमुख तत्त्व ----- आहे.
अ) समता
ब) सामाजिक न्याय
क) स्वातंत्र्य
ड) लोकशाही
- ३) खालीलपैकी कोणत्या राजकीय विचारवंताने, 'राज्यसंस्थेला संघटनांची संघटना' असे संबोधले आहे?
अ) टी.एच्. ग्रीन
ब) हेगेल
क) प्लेटो
ड) मॅकीयाव्हेली
- ४) खालीलपैकी कोणत्या राजकीय विचारवंताने, 'राज्य हे प्रभुत्वशाली वर्गाचे साधन आहे' असे म्हटले आहे?
अ) रूसो
ब) कार्ल मार्क्स
क) हेगेल
ड) महात्मा गांधी
- ५) खालीलपैकी कोणत्या राजकीय विचारवंताने, 'राज्यशास्त्र हे प्रधान शास्त्र आहे' असे म्हटले आहे?
अ) प्लेटो
ब) ऑरिस्टॉटल
क) रूसो
ड) हेरॉल्ड लास्की
- ६) खालीलपैकी कोणत्या राजकीय विचारवंताने, 'राज्यविरहीत समाज, वर्गविरहीत समाज' ही संकल्पना मांडली आहे?
अ) कार्ल मार्क्स
ब) हेगेल
क) मॅकीयाव्हेली
ड) जॉन लॉक

ब) खालील प्रश्नांची उत्तरे एका वाक्यात लिहा. (०६)

- १) राज्याच्या स्वरूपाच्या कोणत्या सिध्दांतानुसार राज्य ही दैवी संस्था मानलेली आहे?
- २) 'वेल्थ ऑफ नेशन्स' हा ग्रंथ कोणी लिहीला?
- ३) 'दी स्पिरिट ऑफ दी लॉज' ह्या ग्रंथाचे लेखक कोण आहेत?
- ४) 'राज्य ही नैतिक संघटना आहे', असे विधान कोणी केलेले आहे?
- ५) 'स्वातंत्र्य आणि समता ह्या दोन्ही संकल्पना परस्पर पूरक आहेत' असे कोणी म्हटले आहे?
- ६) मूलतः स्वातंत्र्य ही सकारात्मक संकल्पना आहे, तसेच ती ----- संकल्पना आहे.

कृ. मागे पहा.

- प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा (१२)
- अ) राजकीय सिध्दांत अभ्यासाच्या आदर्शवादी दृष्टिकोनाचे महत्त्व यावर चर्चा करा.
ब) 'सामाजिक समता संकल्पना' थोडक्यात लिहा.
क) राजकीय सिध्दांताचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ड) 'राजकारण' संज्ञा स्पष्ट करा.
इ) समता संकल्पनेचा ऐतिहासिक विकास स्पष्ट करा.

- प्र.३ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. (१२)
- अ) स्वातंत्र्य संकल्पना म्हणजे काय? त्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
ब) राजकीय सिध्दांत अभ्यासाच्या अनुभवजन्य दृष्टिकोनाच्या प्रमुख वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
क) राजकीय सिध्दांताचे महत्त्व स्पष्ट करा.

- प्र.४ राज्याच्या आदर्शवादी सिध्दांताचे मूल्यमापन करा. (१२)

किंवा

समता संकल्पनेची व्याख्या सांगून त्यातील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

- प्र.५ खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर टीपा लिहा (१२)
- अ) नकारात्मक स्वातंत्र्य संकल्पना
ब) नागरी स्वातंत्र्य
क) 'राज्याचा आधार दंडशक्ती नसून मानवी इच्छा हाच आहे' विधान स्पष्ट करा.
ड) राजकीय सिध्दांत
इ) मार्क्सच्या राज्यविषयक सिध्दांताची मूलभूत तत्त्वे

* * * *